

FUNDACJA GENERALI ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Biblioteka Oddziału Armii Krajowej
oddział w Zawackiej Młazby Polek
7-1000 Luban, ul. Dąbrowska 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fozak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 125 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

PUK
Pińsk
inżynierka pol.
1940-1943
Kazachstan

##

GRABOWSKA Halina
z d. Janowska

4198
1. PUK

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI 4198/WSK Grabowska

..... Halina

..... z d. Jankowska

I/1. Relacja ✓ k. 5, 5.5

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 35, 35.5

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące delatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 1, 5-4

III/1. Materiały dotyczące rodziny relatora — 1945

III/2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5. Inne —

IV. Korespondencja —

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne : ✓

VI. Fotografie ✓

zob. I/2/29, I/2/35, III/5/2, III/5/3

i/1. Relacja:

- Relacja Haliny Grabowskiej opracowana przez Sergiusza Słostora, Tomasza Akubrowicza, Roberta Dyakowskiego 1.04.2013 r. na podstawie uczestniczącego wywiadu - rozmowy Sergiusza Słostora z relatorów. Ms.p., oryginał, k. 5, s. 1-5.

Relacja o służbie wojennej Haliny Grabowskiej (z domu Jankowskiej)

Nazywam się Halina Grabowska, moje nazwisko panieńskie – Jankowska. Urodziłam się 9 lutego 1923 r. w miasteczku Hancewicze na polskim Polesiu, gdzie zostałam ochrzczona i bierzmowana. Pochodzę z wielodzietnej katolickiej rodziny robotniczej. Moja matka, z domu Pawłowska, miała na imię Marta, a ojciec miał na imię Antoni. Oboje rodzice zmarli wcześniej, w 1937 roku – matka 17 stycznia, a ojciec 31 października, a siostry i bracia zostali. Ojciec był z zawodu majstrem huty szkła w prywatnej hucie u Pana Gorzeleńskiego. Matka zajmowała się rodziną. Miałam 5 siostr i 2 braci. Ich imiona: Bronisława, Maria, Jadwiga, Janina, Leonarda, Stanisław i Albin.

Do 1939 roku mieszkałam w Hancewiczach. Przed wybuchem wojny ukończyłam gimnazjum w Pińsku i uczęszczałam na trzyletnie kursy przysposobienia wojskowego. Przysposobienie wojskowe było organizacją wojskową, uczyli nas strzelać i nosić rannych.

Po 1939 roku zaczęła się polityka – Mołotow i Ribbentrop podzielili Polskę. We wrześniu 1939 roku złożyłam przysięgę, że w razie potrzeby będę wezwana do pracy jako sanitariuszka. Gdy zaczęła się kampania wojskowa, Sowieci dotarli do nas 19 września. Miałam obywatelstwo polskie. W marcu 1940 roku zostałam aresztowana jako wróg narodu rosyjskiego przez NKWD i skazana na 5 lat łagrów. Oni (NKWD) uznali, że przysposobienie wojskowe jest organizacją powstańczą. Cała moja rodzina została po niemieckiej stronie. Razem z czterema koleżankami zostałam wywieziona do północnego Kazachstanu nad rzekę Iszym. Siedziałam w obozie jako więzień polityczny. Był głód, ale nas nie bili. Byłam w obozie żeńskim. Siedziałam w obozie razem z Marią, żoną pułkownika Skowrońskiego.

Przebywałam tam do 1942 roku, ponieważ znów weszła polityka, podpisano porozumienie między Sikorskim a Stalinem, że wojska pójdą walczyć. We wrześniu 1942 roku dostałam amnestię.

Wszystkich zwolnili wcześniej, a ja zostałam sama. W ciągu paru dni odesłano mnie do Aktubińska do NKWD. Podpisałam dokument, że nie mam prawa mówić, gdzie byłam i co robiłam. Otrzymałam zaświadczenie i kompensację 250 rubli.

Gdy wypuścili mnie z obozu, w Buzułuku organizowała się armia Andersa i wszyscy Polacy pojechali tam, część zdążyła. Przyjechałam dzień po odjeździe ostatniego transportu z rodzinami i wojskiem. Wtedy NKWD zabrało wszystkich, którzy nie zdążyli, i wysłało nad rzekę Amu-daria do kołchozu. Pracowałam w Azji Środkowej w kołchozie „Stachanow”. Chodziliśmy w spodniach watowych, bo z obozu wypuścili mnie bez żadnych rzeczy. Pracowałam kilka miesięcy, do początku 1943 roku.

Wzywali mnie do NKWD, namawiali, że dobrze będą płacić, że dadzą mieszkanie i pracę, i żeby pracować między swoimi. Było tam bardzo dużo Polaków z tzw. Zachodniej Ukrainy i Białorusi. W więzieniach siedziała młodzież. Z największymi wyrokami siedziała młodzież z Grodna i Lwowa. Nie zgodziłam się zostać.

W 1943 roku przyjechał pierwszy polski ambasador, Kot, to on zorganizował konsulaty. Konsulat był w mieście Jangiaryk. Tam konsulat zorganizował polski dom dziecka. W tym domu było 40 dzieci, których rodzice zginęli w obozie. Konsul skierował mnie tam, żebym pracowała jako wychowawczyni do czasu wstąpienia do armii. Było to w chorezmskim obwodzie w Azji Środkowej. Nie wiem, co się stało później z tymi dziećmi.

W 1943 roku Wasilewska zaczęła organizować wojsko polskie, znowu weszła polityka. Wszyscy Polacy z tych kołchozów rzucili się do armii. Do armii wstąpiłam, bo mieszkać nie było gdzie, nie było co jeść, i rodzina była w okupowanym kraju. Do konsulatu było 40 km na piechotę. Pierwszy raz poszłam tam z prośbą o przyjęcie do wojska, ale mnie nie przyjęli. Drugi raz również. Za trzecim razem powiedziałam, że stamtąd nie pójdę.

Armia ta była organizowana w Diwowie pod Riazaniem: I Dywizja im. T. Kościuszki i II Dywizja im. H. Dąbrowskiego. Trafiłam do II Dywizji. I Dywizja wyruszyła pod Riazan i szykowała

FUNDACJA

Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek
w Toruniu

Wpłynęło dnia: 8 04 2013

L. dz. 212/osm-412/13

Załączniki:

Referent:

11/2
się do walki pod Lenino, a druga zaczęła się organizować. Skierowano mnie do II kobiecego batalionu II Dywizji H. Dąbrowskiego. Złożyłam przysięgę w Riazaniu pod Moskwą, generałowi Z. Berlingowi i Wandzie Wasilewskiej. Do dywizji przyszedłam w sierpniu, a przysięgę złożyłam we wrześniu, ale nie pamiętam dokładnie. Z tą dywizją doszłam do Berlina.

Na froncie mieliśmy możliwość korzystania z sakramentu spowiedzi. Ja też z tego korzystałam. W II Dywizji był ksiądz kapelan, który odprawiał msze polowe, ale bardzo rzadko. Mszę odprawiono między innymi pod Riazaniem. Gdy rozpoczęły się walki na froncie, mszy praktycznie nie odprawiano, chociaż na froncie było bardzo dużo ludzi wierzących. Osobiście do tej pory odmawiam różaniec i koronkę do miłosierdzia Bożego.

Po pół roku z batalionu kobiecego przeniesiono mnie do pracy w sekretariacie prokuratury wojskowej II Dywizji. Cała moja działalność to był sekretariat, zajmowałam się dokumentami. W styczniu 1945 roku otrzymałam stopień chorążego. Na pierwszej linii frontu nie byłam, ale wojny też skosztowałam. Gdy wstąpiliśmy na tereny polskie, zaczęły się mordertswa, dezercje i samowolne oddalanie się z jednostek.

Na Kresach nie szliśmy przez Baranowicze, nie przechodziłam koło domu rodzinnego, szliśmy bardziej na południe. Forsowaliśmy Wisłę, pamiętam jak staliśmy w Zielonce podczas powstania warszawskiego. Dywizja dalej nie poszła, bo Stalin nie puścił, to też była polityka. Chciano zniszczyć Warszawę, żeby nie zajęli jej Anglicy. W dywizji rozmawialiśmy o tym między sobą. II dywizja kilka razy forsowała Wisłę na przyczółku magnuszewskim, ale nie udało się nam, bo Niemcy byli jeszcze silni. Widziałam, jak Warszawa się paliła, paliła się nawet ziemia. Wojsko stało bezradnie i nie mogło iść dalej. W wojsku kontrolował nas rosyjski wywiad. W Polsce nazywaliśmy go „osobyj oddziel” lub kontrrazwiedka.

Jak tylko Wojsko Polskie wyzwoliło Oświęcim, dowódca dywizji zorganizował wyjazd oficerów do obozu. Wrażenie pozostało na całe życie, chociaż byłam tam tylko raz po wojnie. Pamiętam kałuże krwi, pamiętam 30-metrowy pokój, zęby, włosy ludzkie i jeszcze niewygaszone piece. W 2000 roku byłam na kongresie w Polsce, zawieźli nas do Oświęcimia, ale nie byłam w stanie tam pójść.

Po moim wstąpieniu do wojska, 24 grudnia 1943 roku sztab II dywizji zorganizował wigilię dla swoich pracowników. Na tej wigilii poznałam swojego przyszłego męża, Piotra Grabowskiego, który miał stopień porucznika. Mój mąż urodził się 12 maja 1920 roku, umarł w 1997 roku. Pochowany został w Moskwie, na cmentarzu Dołgoprudnym (rząd 46, mogiła 2). W czasie wojny był trzykrotnie ranny, po wojnie ciężko chorował. Mój mąż, tak jak wielu żołnierzy Wojska Polskiego, mieszkał w Rosji, ale był Polakiem.

Ojciec męża, który też był Polakiem, został aresztowany w 1928 roku, jako były oficer armii carskiej, a potem wojsk białych. Mieszkał na Ukrainie, w Białej Cerkwi, gdzie urodził się także mój mąż. Ojciec męża naprawdę nazywał się Stanisław Teofilowicz Zgórski. Ojciec męża chciał wyjechać za granicę, ale nie mógł. Za granicę wyjechał za to jego kolega, który nazywał się Władysław Władysławowicz Grabowski. Żeby NKWD nie znalazło ojca mojego męża, zamienił się nazwiskami ze swoim kolegą. Mimo to, NKWD o wszystkim się dowiedziało. Wszystko to jest potwierdzone dokumentami. Ojciec męża występował przeciwko organizacji kołchozów. NKWD rozpoczęło śledztwo. W ciągu trzech miesięcy śledztwa nie udowodniono jego winy, ale mimo to został skazany. NKWD miało siłę. Ojciec męża został zesłany do północnego Kazachstanu, skąd już nie wrócił i nikt nie wie, gdzie został pochowany. Wiadomo tylko, że zmarł na gruźlicę. Mąż nie ukrywał historii swojego ojca. Do partii wstąpił dopiero w 1958 roku. Wcześniej, w czasie wojny, nie był w partii. Ja także nie byłam w partii ani w Komsomole, dzieci również. W czasie pierestrojki mąż starał się o rehabilitację swojego ojca, pisał do prokuratury w Kijowie.

Po wojnie spotkaliśmy się znowu. Mąż przyjechał po mnie w końcu roku 1945. Nie byłam już potrzebna w wojsku i zostałam zdemobilizowana we wrześniu 1945 roku. Z drugiej dywizji mąż przeprowadził się do sztabu okręgu śląskiego, gdzie pracowałam do 1946 roku. Ożeniliśmy się we wrześniu 1946 roku. Małżeństwo zarejestrowaliśmy w konsulacie ambasady radzieckiej w Polsce, bo mąż miał obywatelstwo radzieckie, a ja nie miałam przedwojennych dokumentów, które zabrano mi podczas aresztowania. Po ślubie przyjąłm obywatelstwo radzieckie.

2113

Długo po wojnie mąż pracował w Wojsku Polskim w 7. Dywizji, która w swoim okręgu (Gliwice-Katowice) zajmowała 1. miejsce, a w całym Wojsku Polskim 2. miejsce. Majorem został chyba w 1947 roku, ale dokładnie nie pamiętam. Była możliwość zostania w kraju, co zresztą proponowano mężowi. Ciągle baliśmy się jednak, że mąż musi wyjechać do ZSRR. Tam był jego brat, siostra i matka i gdyby przyjął obywatelstwo polskie, wszyscy byliby na Syberii. NKWD było wszędzie. Szpiegowało go, gdy pracował w Wojsku Polskim. Śledzili nas na każdym kroku, trzeba było być ostrożnym. Nawet ja byłam śledzona. Urodziły nam się dzieci. Nie mogłam ich ochrzcić, żeby mąż nie miał nieprzyjemności w wojsku. Aby je ochrzcić, oddaliśmy ich mojej siostrze, Leonardzie, która mieszkała w Zawidowie, w niewielkim miasteczku – pół miasteczka było polskie, a pół czeskie. Na granicy między Polską a Czechosłowacją był czeski kościół.

Po wojnie ukończyłam technikum medyczne. Zostałam wybrana na delegatkę na pierwszy zjazd Ligi Kobiet. Po wyjeździe Rokossowskiego, który trzymał przy sobie wszystkich oficerów, musieliśmy wyjechać do ZSRR. Przyjechaliśmy do Moskwy w 1956 roku. Po przyjeździe pracowałam jako pielęgniarka. Mąż ukończył akademię, napisał dysertację i zorganizował katedrę cybernetyki i elektroniki w Akademii Wojskowej im. Frunze. Kierował katedrą do emerytury, posiadał stopień generała-majora armii radzieckiej. Zawsze gdy miałam możliwość urlopu w Polsce, spotykałam się z kombatantami polskimi. W Polsce mieszkała cała moja rodzina. Część wyjechała na nowe terytoria Polski i tam dostała mieszkania. Jeździliśmy do nich co roku. Żeby otrzymać zezwolenie na wyjazd, musieliśmy za każdym razem pójść do urzędu. Pozwalano nam na wyjazd w celu odwiedzin grobów rodziców.

Do organizacji polonijnej przyszedłam z mężem pierwszego dnia po jej utworzeniu. Zostaliśmy członkami Domu Polskiego razem z Haliną Romanową, jej mężem Piotrem i Ewą Wasilewską. O utworzeniu organizacji polonijnej dowiedziałam się przez ambasadę. Mieliśmy tam kontakty, dzięki temu, że do 1956 roku mieszkaliśmy w Polsce. Żeby zarejestrować parafię rzymsko-katolicką, mąż chodził do partii. Od początku jestem członkiem parafii i Domu Polskiego, byłam nawet w jego zarządzie. Do 2009 roku regularnie płaciłam składki.

W latach 90. pracowałam w kiosku przy kościele na ul. Małej Gruzinińskiej, zarobione pieniądze oddając parafii. Pracowałam tam przez 10 lat. Kiosk był otwarty od 9.00 rano do 16.00. Razem ze mną pracowała moja koleżanka Krystyna Olchowa i jej siostra Ludwika, które uczestniczyły w Powstaniu Warszawskim.

Wywiad nie został autoryzowany z powodu śmierci Haliny Grabowskiej (zmarła 19 lipca 2012 r.; została pochowana na Cmentarzu Wagańkowskim w Moskwie).

Rozmowę przeprowadził Sergiusz Słoistow.

Opracowanie tekstu: Sergiusz Słoistow, Tomasz Ambroziak, Robert Dyczkowski.

01.04.2013, Moskwa
Sergiusz Słoistow Tomasz Ambroziak IHA UMK, doktorant

W załączniku kopie następujących dokumentów:

1. 15.08.1942 Zaświadczenie o oddelegowaniu Piotra Grabowskiego z frontu kalinńskiego w celu ukończenia Moskiewskiego Instytutu Górniczego [Piotr Grabowski mimo możliwości zwolnienia pozostał na froncie]
2. 24.06.44 Wyciąg z rozkazu o awansowaniu Haliny Jankowskiej do stopnia plutonowego
3. 02.11.1944 Wyciąg z rozkazu o naznaczeniu Haliny Jankowskiej na stanowisko sekretarza Prokuratury Wojskowej 2 Dywizji Piechoty im. H. Dąbrowskiego
4. 31.12.1944 Wyciąg z rozkazu o podziękowaniu Halinie Jankowskiej za wysoką dyscyplinę wojskową
5. 27.01.1945 Wyciąg z rozkazu o awansowaniu Haliny Jankowskiej do stopnia chorążego
6. 19.06.1945 Wyciąg z rozkazu przyznaniu Halinie Jankowskiej nagrody pieniężnej

- 5114
7. 1945 (?) Wyciąg z rozkazu o podziękowaniu Halinie Jankowskiej za udział w walkach o wyzwolenie Warszawy
 8. 15.02.1945 Wyciąg z rozkazu o podziękowaniu Halinie Jankowskiej za udział w walkach zdobycie miast: Złotów, Jastrów, Rederitz, Frydląd Pomorski i innych miejscowości Pomorza Zachodniego
 9. 03.1945 Wyciąg z rozkazu o podziękowaniu Halinie Jankowskiej za udział w walkach o zdobycie miast Zachodniego Pomorza: Tempelburg, Falkenburg i Dramburg
 10. 29.11.1945 Tymczasowe zaświadczenie o odznaczeniu Haliny Jankowskiej brązowym medalem „Zasłużonym na polu chwały”
 11. 23.02.1945 Tymczasowe zaświadczenie o odznaczeniu Haliny Jankowskiej medalem „Za Warszawę”
 12. 16.04.1946 Tymczasowe zaświadczenie o odznaczeniu Haliny Jankowskiej medalem „Za Odrę, Niszę i Bałtyk”
 13. 1945 Podziękowanie Halinie Jankowskiej za udział w sforsowaniu rzeki Odry
 14. 23.02.1946 Zaświadczenie o odznaczeniu Haliny Jankowskiej medalem „Za zwycięstwo nad Niemcami w Wielkiej Wojnie Ojczyźnianej 1941-1945 r.”
 15. 17.04.1946 Zaświadczenie o odznaczeniu Haliny Jankowskiej medalem „Za wyzwolenie Warszawy”
 16. 17.04.1946 Zaświadczenie o odznaczeniu Haliny Jankowskiej medalem „Za zdobycie Berlina”
 17. 27.06.1946 Zaświadczenie o odznaczeniu Haliny Jankowskiej Odznaką Grunwaldzką
 18. 05.09.1946 Dyplom o nadaniu Halinie Jankowskiej „Medalu zwycięstwa i wolności”
 19. 3-4.03.1951 Mandat Haliny Grabowskiej na Ogólnopolski Kongres Ligi Kobiet
 20. 30.10.1968 Wpis w książeczce pracy Haliny Grabowskiej o podziękowaniu za ogromne zasługi w dziele polepszenia obsługi medycznej
 21. 9.05.1980 Legitymacja Haliny Grabowskiej o nadaniu medalu za udział w walkach o Berlin
 22. 11.03.1985 Zaświadczenie o odznaczeniu Haliny Grabowskiej Orderem Wojny Ojczyźnianej II klasy
 23. 18.12.1987 Zaświadczenie o nadaniu Halinie Grabowskiej Złotej Odznaki Honorowej Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej
 24. 12.10.1988 Legitymacja Haliny Grabowskiej o nadaniu Medalu Srebrnego Za Zasługi w Umacnianiu Przyjaźni Polska – ZSRR
 25. 19.10.1988 Legitymacja Haliny Grabowskiej o nadaniu „Odznaki Braterstwa Broni”
 26. 09.1989 Legitymacja członkowska Haliny Grabowskiej w Stowarzyszeniu „Memoriał”
 27. 06.06.1990 Pismo Zarządu Komitetu Bezpieczeństwa Państwowego Białoruskiej SRR Obwodu Brzeskiego Halinie Grabowskiej o rehabilitacji
 28. 23.10.1990 Pismo Prokuratury Obwodu Kijowskiego Piotrowi Grabowskiemu o losach jego ojca, Władysława Grabowskiego (Stanisława Zgórskiego) i możliwości rehabilitacji
 29. 23.05.1991 Zaświadczenie o rehabilitacji Władysława Grabowskiego
 30. 18.12.1991 Pismo Prokuratury Obwodu Brzeskiego Halinie Grabowskiej o braku możliwości wskazania obozu, w którym była przetrzymywana
 31. 15.04.1992 Zaświadczenie archiwalne o skazaniu Haliny Jankowskiej na 5 lat łagru za udział antysowieckiej organizacji powstańczej
 32. 02.10.1995 Legitymacja członkowska Haliny Grabowskiej w Stowarzyszeniu „Memoriał”
 33. 1995 Zaświadczenie o przyznaniu Halinie Grabowskiej Odznaki Weterana Walk o Niepodległość
 34. 12.04.2005 Legitymacja o wyróżnieniu Haliny Grabowskiej Medalem „Pro Memoria”
 35. 12.04.2005 Dyplom medalu „Pro Memoria”, nadanego Halinie Grabowskiej
 36. Zdjęcia rodziny Piotra Grabowskiego Zdjęcie z lewej: dziadek Piotra Grabowskiego; zdjęcie środkowe: z prawej babcia Piotra Grabowskiego; zdjęcie w prawym dolnym rogu: ojciec Piotra Grabowskiego
 37. 1940 Zdjęcie Haliny Jankowskiej

21/5

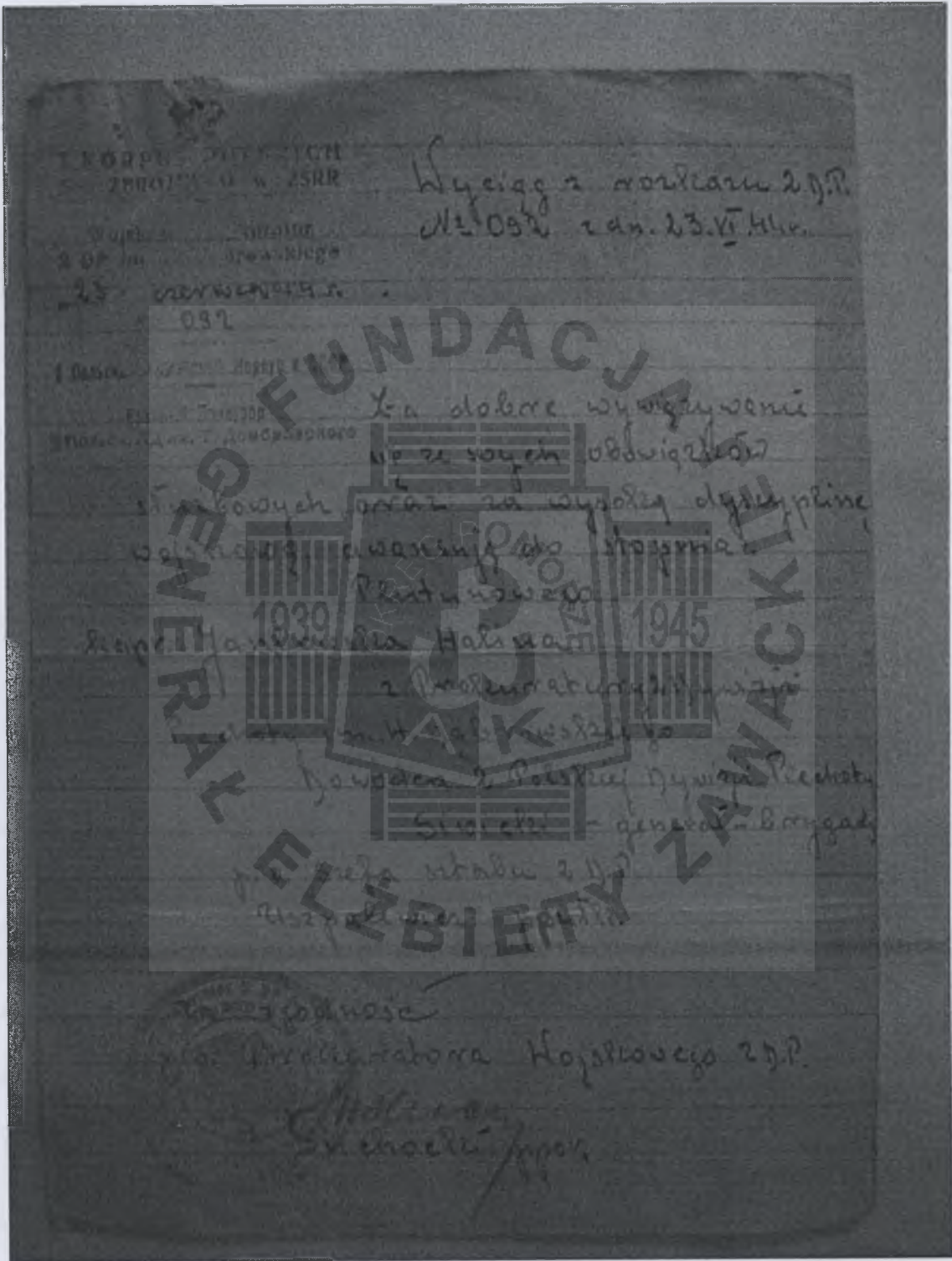
38. 1940 Zdjęcia Haliny Jankowskiej
39. Zdjęcie Haliny Jankowskiej (z prawej) i NN.
40. 1945 (?) Zdjęcie Heleny Jankowskiej (drugi rząd, pierwsza z prawej) i Piotra Grabowskiego (pierwszy rząd, pierwszy z prawej)
41. 1945 Zdjęcie w czasie walk o Odrę-Bałtyk. Od lewej: NN., Anna Gordiejewska, Maria Grajworońska, Halina Jankowska
42. 1945, Katowice Zdjęcie Piotra Grabowskiego
43. 1945, Katowice Zdjęcie Haliny Jankowskiej (z lewej) i Anny Gordiejewskiej
44. 05.1945, Berlin Zdjęcie Piotra Grabowskiego i NN.
45. 1947 (?), Katowice Zdjęcie przed wyjazdem do likwidacji oddziałów UPA; Od lewej: Piotr Grabowski, Halina Grabowska, NN.
46. Zdjęcie Piotra i Haliny Grabowskich
47. Artykuł W. P. Kowaliowa „Zwycięstwo spotkała w Berlinie” w czasopiśmie „Armiejskij Sbornik” (05.2011) o Halinie Grabowskiej
48. Płyta ze skanami dokumentów, wymienionych w pkt. 1-46.

- i/2 - Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora:
- Wydruki z płyty CD - R 80 - dokumentów Haliny Jankowskiej w j. polskim od 1944r. do 2005r. k. 22 s. 1-22. (zob. płyta).
 - Wydruki dokumentów Haliny Jankowskiej - Grabowskiej w j. polskim i rosyjskim od 1942r. do 1975r. k. 13, s. 23-35. (zob. płyta).

1/2 k

3
1/2/2

W Y C I A G

Wojskowe Polskie
Sądowe Dowództwo
Sądownictwa
Wojennego

m.P. Dnia 2 listopada 1944 r.

R O Z K A Z Nr 017

10. Sierżant JANKOWSKA Halinę z rezerwy wydziału Sądownictwa wojennego ~~na stanowisko~~ na stanowisko sekretarza Prokuratury Wojskowej 2 D.P. im. H. Dąbrowskiego.

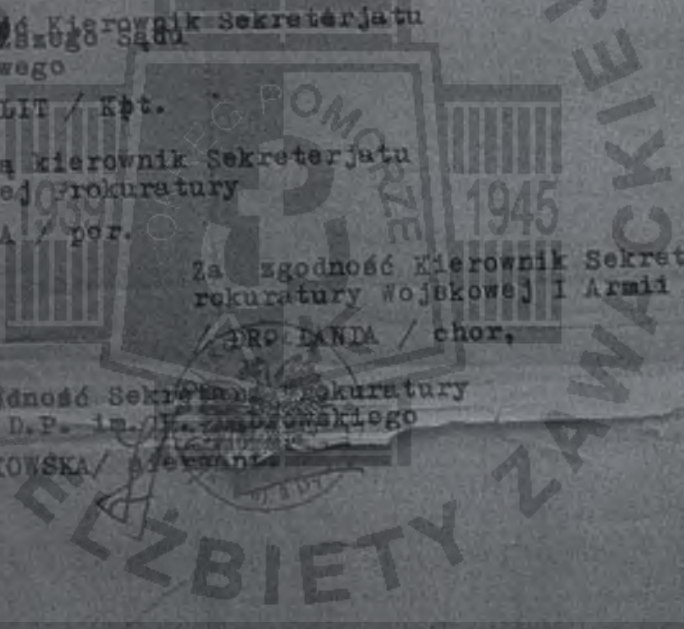
Naczelnny Szef Sądownictwa wojennego
/ALEKSANDER TARNOWSKI / Pułk.

Za zgodność Kierownik Sekreterjatu
Sądu Wojskowego
/ ROSENBLIT / Kpt.

Za zgodność Kierownik Sekreterjatu
Naczelnej Prokuratury
/ OSSOWSKA / por.

Za zgodność Kierownik Sekreterjatu
Prokuratury Wojskowej i Armii
/ PROLANDA / chor.

Za zgodność Sekretarz Prokuratury
2 D.P. im. H. Dąbrowskiego
/ JANKOWSKA / awersant

WOJSKO POLSKIE

Prokuratura Wojskowa 2 D.P.

Data 31.012.44r.

WYDZIAŁ 3 ROZKAZU Nr. 8

Za dobre zachowanie się, wysoki dyscyplinę wojskową, sumienne
pełnienie służbowych obowiązków i miłych rozkazań - udzielenie
póddziękowania
3. sekretarzowi Prokuratury 2 D.P. JANKOWSKIEJ Halinie.

sumienne

Prokurator Wojskowy 2 D.P.
S.W. DOR.

Za zgodność
Prokurator Wojskowy 2 D.P.

Sekretarz Prokuratury
/JANKOWSKA/

1/2/3 4

7/2/4

5

Wydział Sądownictwa Wojennego
w Naczelnym Dowództwie W.P.
oddział Personalny

M.P.dnia 27 .01.45r.

Wyciąg

Rozkaz Personalny Nr.015.

W rozkazie personalnym z dnia 5.1.45r. ogłoszonym w Dzienniku Personalnym
z dnia 15.1.45r. Naczelnego Dowództwa W.P. został nadany dzień
1 stycznia 1945r. stopień wojskowy:

z korpuse oficerów służby sprawiedliwości

Chorążego

1. sierż. Jankowska Halina z Prokuratury Wojskowej 2. Dyw. Piech.

Naczelny Szef Sądownictwa Wojennego

/-/ Aleksander Farnowski

Gen.-Bryg.

Za zgodność wyciągu
z rozkazem Personalnym
oddziału Personalnego Wydziału
Sądownictwa Wojennego.

1. sierż. Jankowska Halina chor.

Sekretarz Prokuratury Wojskowej 2. W.D. P.

/-/ Jankowska Halina chor.

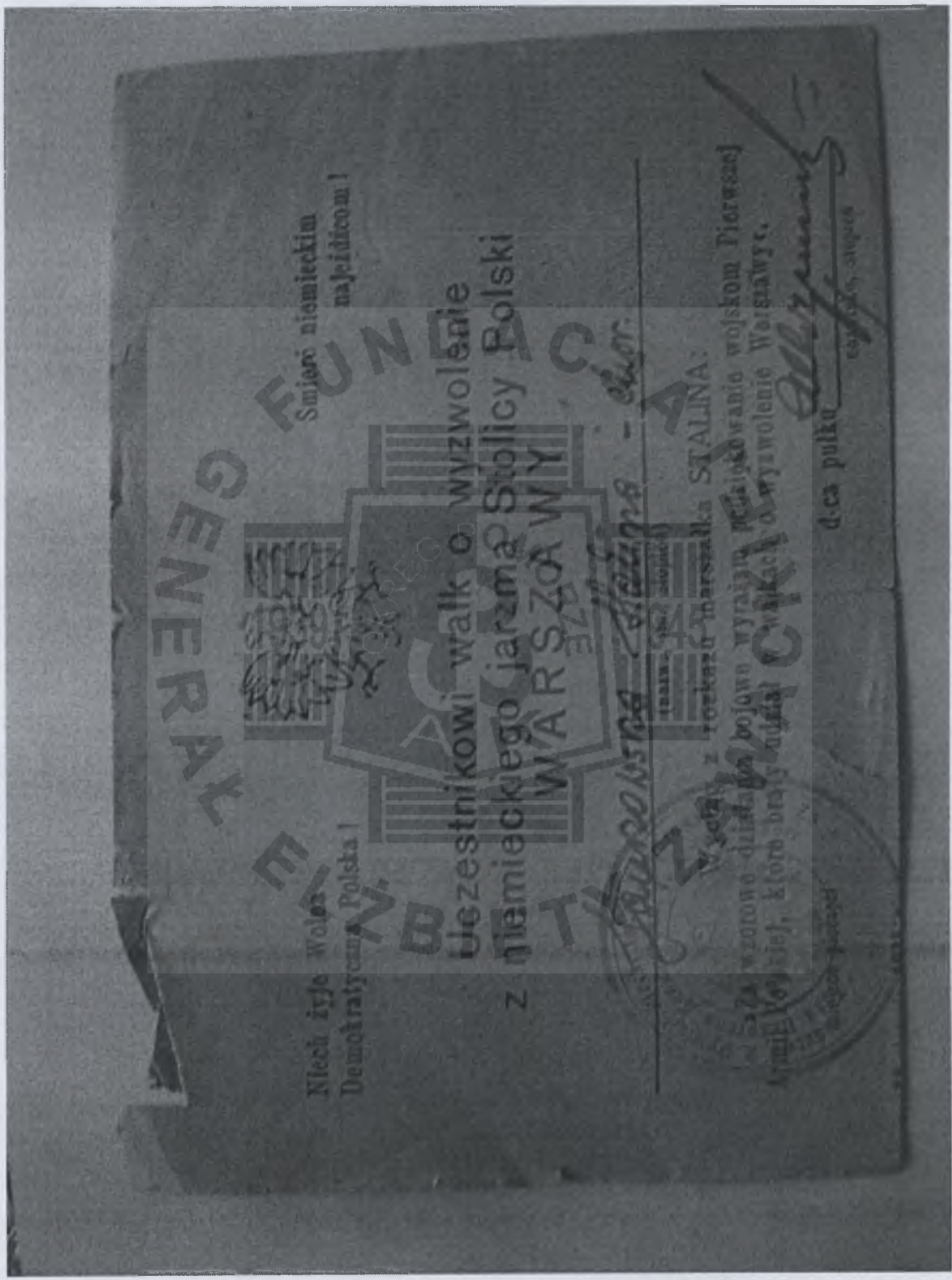

GENERAŁ
REKORD
AK
POMORZE
1945
ZAWACKIE
ELŻBIETY

1/2/6

7/2/6

7

Niech żyje Wolna
Demokratyczna Polska!

Śmierć niemieckim
naJeźdźcom!

Rozkazem z dnia 11 lutego 1945 r.
Naczelnny Wódz Armii Czerwonej, Marszałek Stalin,
wyraża Wam

Wojownika
Stalin
clon

podziękowanie za udział w walkach o zdobycie miast: Złotów, Jastrów,
Bederitz, Frydland Pomorski i innych miejscowości Zachodniego Pomorza

Alkym
decy pulku
nazwisk, stopień

1/27

1/27

8

Niech żyje Wolna
Demokratyczna Polska!

Śmierć niemieckim
najeźdźcom!

Uczestnikowi walk o zdobycie miast Zachodniego Pomorza:
TEMPELBERG, FALKENBURG, DRAMBURG

Józefina Stalina - elbr.
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy)

Wyciąg z rozkazu Marszałka **JÓZEFA STALINA**
z dnia 4 marca 1945 r.

„Za świetne działania wojenne wyrazem wdzięczności dzielnym wojskom
1-ej Polskiej Armii, które przetrwały obronę niemiecką na Wschodzie
od Stargardu i zdobyły miasta Tempelburg, Falkenburg, Dramburg.
W dowód uznania dla wojsk 1-go Białoruskiego Frontu oraz 1 Armii
Polskiej, w Moskwie oddano 4 marca 1945 r. 20 artyleryjskich
salw z 224 dział.

Marsz, 1945 r. D-ca Jednostki.

Stalin

1/2/8 9

17/2/9

WOJSKO POLSKIE

Tymczasowe zaświadczenie Nr 033989

Okazalej niżejszego **Chorąży JANKOWSKA HALINA o. Antoniego**

odznaczony **Rozkazem Dowódcy 1-szej Armii Wojska Polskiego.**

Nr **059** z " **8** " kwietnia

1945 r.

**ZA BOHATERSKIE CZYNNY I DZIELNE ZACHOWANIE SIĘ
W WALCE Z NIEMIECKIM NAJEZDZCĄ**

Orderem, medalem **BRAZOWY MEDAL "ZASZCZUJONYM NA POLU CHWAŁY"**
D.O.W. - 4.

Podpis wroczelniczego:

Tajmowaque etate w 1945 r. i listopad

M A Z U R, mjr.

M. P. " 29 " 11 listopada

1/2/10

WOJSKO POLSKIE

Tymczasowe zaświadczenie Nr 06278

Oficjalni niemieckiego Chorągwy J A N K O W S K A Pałace c. Antoniego

odznaczony Rozkazem Persoim. Min. Obrony i Grodowej

Nr 111/B z 17 stycznia 1916 r.

ZA BOHATERSKIE CZYNY I DZIELNE ZACHOWANIE SIE
W WALCE Z NIEMIECKIM NAJEZDZCA

Oficjalni niemieckiego "31 637A070"

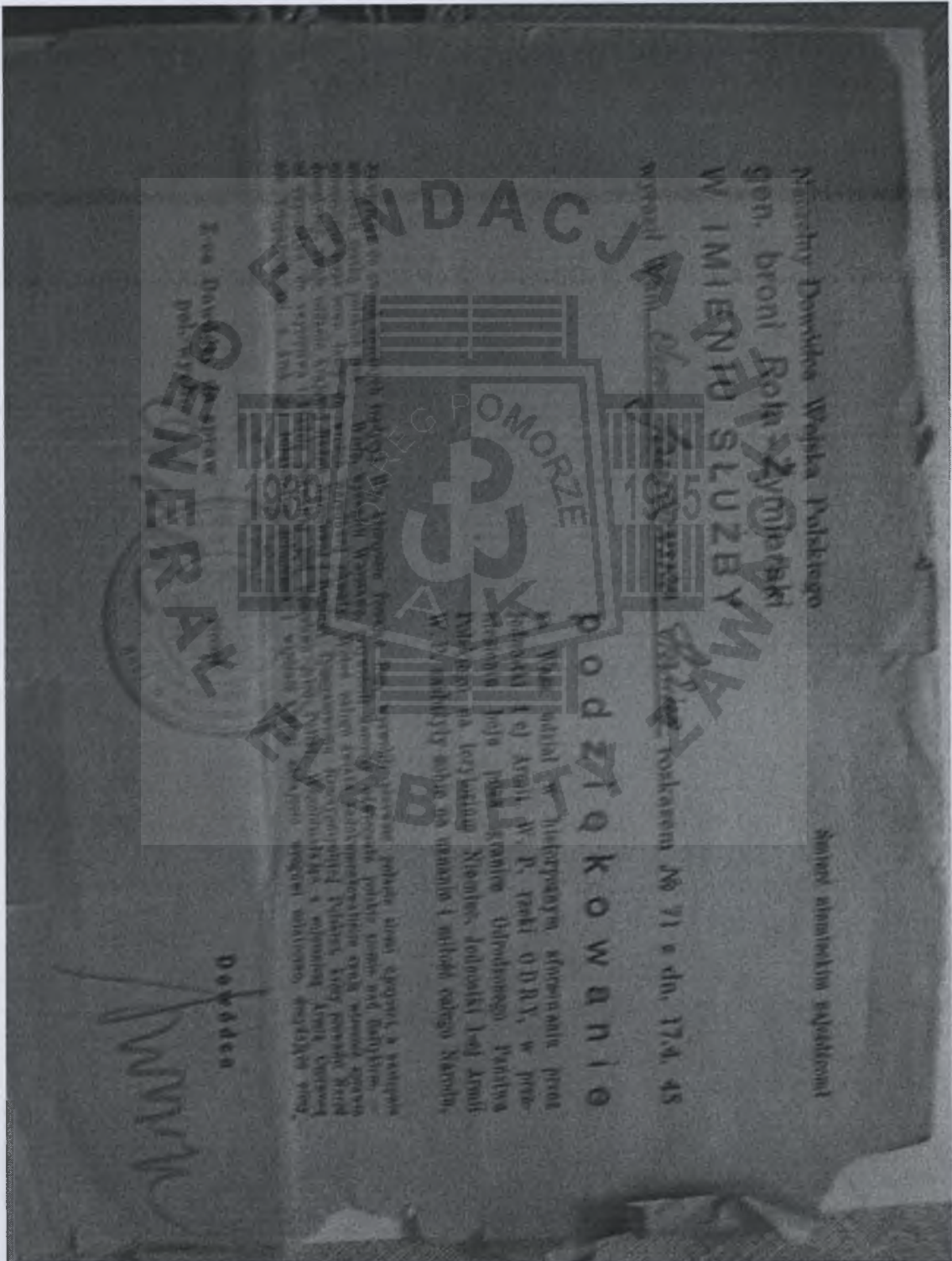
DOMODOLNI OBRONNI WOJSKOWEGO Nr. IV.

M. p. *Nb* / Latago 1916 r. / P. C. J. A. A. S. K. I. /

Gen. Front

2/2/12

Stwierdzenie

Wojakom 174. 45

PODZIAKOWANIO

Wojakom 174. 45
 W imieniu Służby
 Wojakom 174. 45

Dokada

[Handwritten signature]

ZAMIAST FOTOGRAFII: HALINA JANKOWSKA

ROZKAZEM Z DNIA 11 LIPCA 1945 ROKU
NACZELNY DOWODCA WOJSKA POLSKIEGO
wzrost: ...
uczestniczyła w walce z Niemcami
w latach 1939-1945

Cher. JANKOWSKA Halina
c. Antoniego

ODZNAKĘ GRUNWALDZKA

31 lipca 1945 r.
Gruboski
[Signature]

W dniu 11 lipca 1945 roku, podana osoba, Halina Jankowska, uczestniczyła w walce z Niemcami w latach 1939-1945. W dniu 11 lipca 1945 roku, podana osoba, Halina Jankowska, uczestniczyła w walce z Niemcami w latach 1939-1945. W dniu 11 lipca 1945 roku, podana osoba, Halina Jankowska, uczestniczyła w walce z Niemcami w latach 1939-1945.

Katowice, 27. sierpień 1945 r.

1/2/14

 RZECZPOSPOLITA POLSKA
 MINISTER OBRONY NARODOWEJ

DYPLOM
 NA PODSTAWIE DEKRETU
 PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ
Z DNEJ 20.05.1946 R.
 O WYSTAWIENIU
 MEDALU ZWYCIESTWA I WOLNOSCI 1945 R.
 W UZNANIU ZASLUG POLOZONYCH W WOJNIE Z NIEMCAMI
 DLA SPRAWY
 ZWYCIESTWA NARODU POLSKIEGO
 NAD BARBARZYNSTWEM FASZYSTOWSKIM
 I TRIUMFU
 IDEI WOLNOSCI DEMOKRATYCZNEJ
 N A D A J E

Elzbieta Zawackiej
„MEDAL ZWYCIESTWA I WOLNOSCI”

WARSZAWA, DNIA 9 MAJA 1946 R.

 MINISTER OBRONY NARODOWEJ
MICHAŁ ZYMIERSKI
MARSZAŁEK POLSKI

Polonia & Polonia 1946

№ 64026

7/2/15 19

*Wspieramy (CCP)
Sięzi Sićcia i Wojny*

Dla wykonania porzuciacych
zadan 6-letniego Planu kobie-
ty polskie oddadza swa wy-
trwala prace, ozywiona uczu-
ciem goracych serc

HOLUSLAW BIERUT

L I G A K O B I E T

MANDAT

Nr 1046

Ob. *Grabowska
Halina*

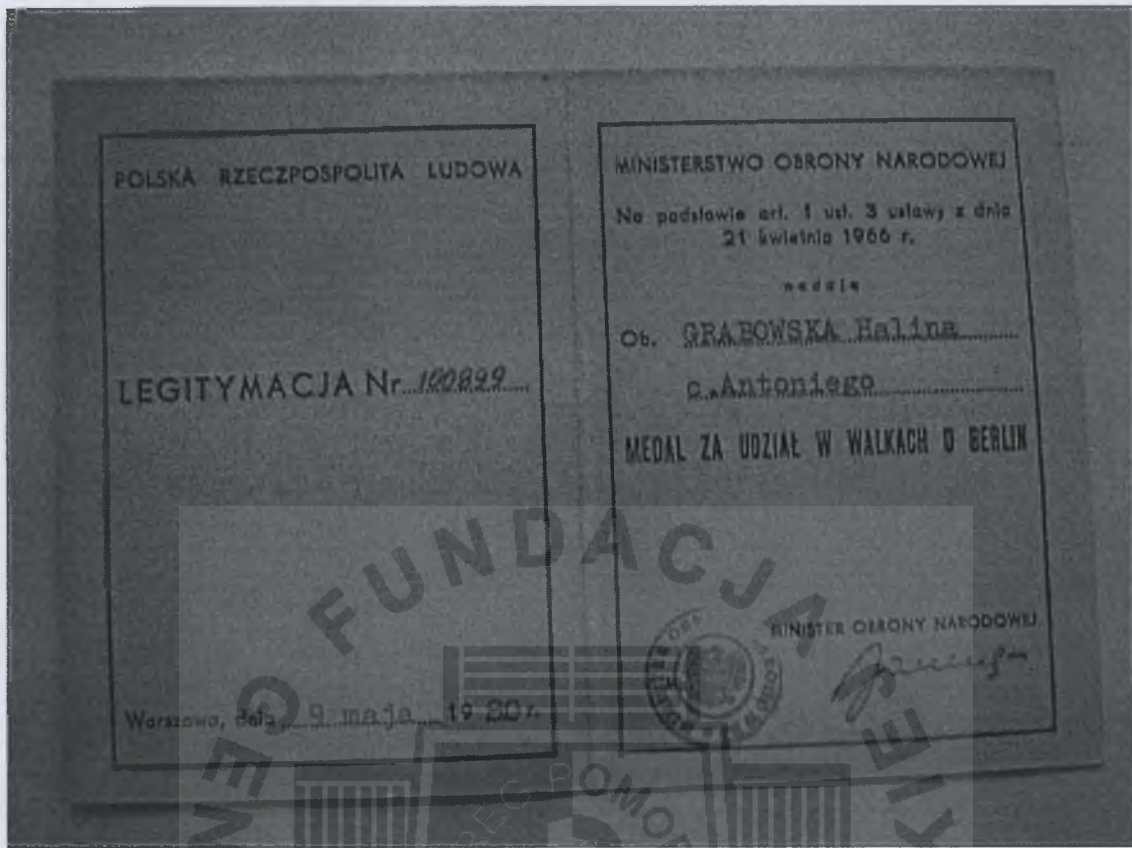
jest delegatka

na OGOLNOPOLSKI KONGRES
LIGI KOBIE T

KOMITET ORGANIZACYJNY
KONGRESU

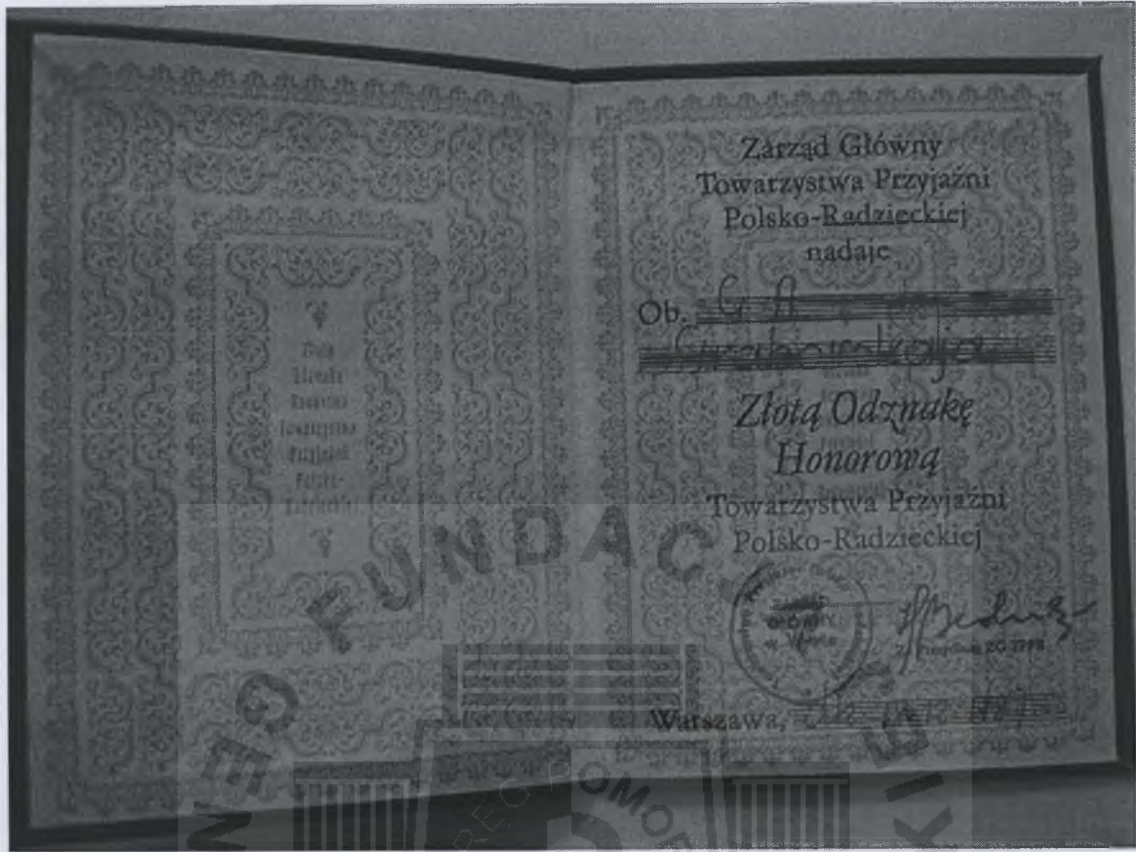
Chlasiata

1/2/17

23

7/2/18

24

Towarzystwo Przyjaciół
Polsko-Radzieckiej

ZARZĄD GŁÓWNY
TPPR
nadaje

LEGITYMACJA

Ob. DOST. HALINIE

GRABOWSKIEJ

Nr 1819

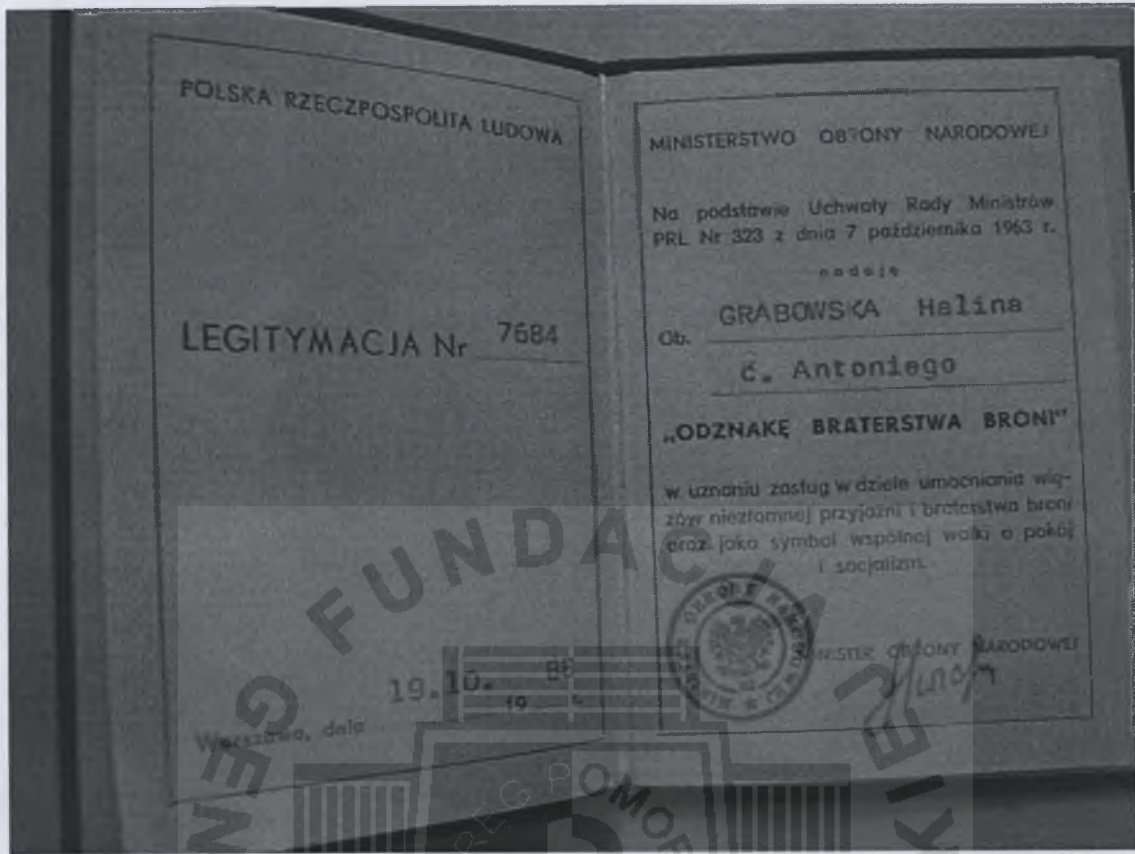
MEDAL SREBRNY

ZA ZASŁUGI W UMOCNIENIU
PRZYJAZNI POLSKA - ZSSR

ZA PREZYDIUM
ZS TPPR

WARSZAWA 12.10.1987.

1/2/20

33

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH
SEKRETARZ STANU

przyznaje

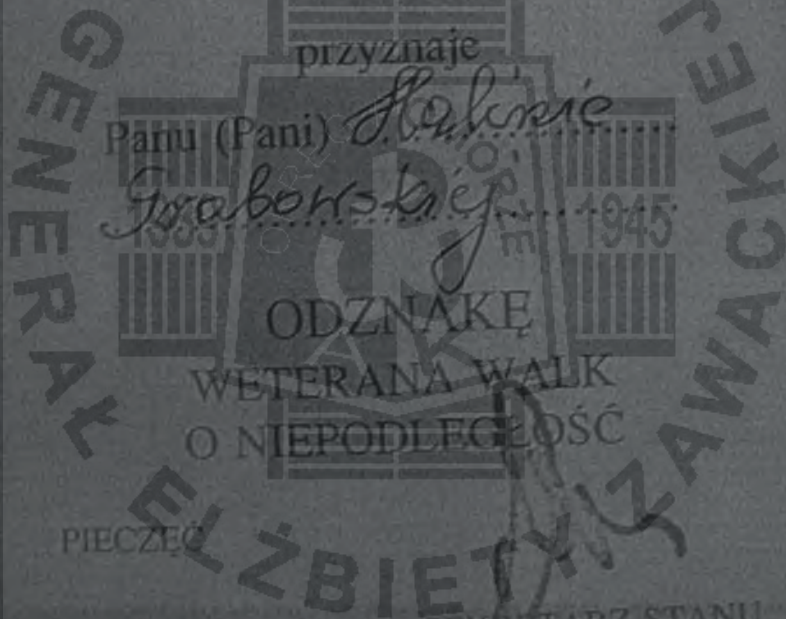
Panu (Pani) *Stanisławie*
Grabowskiemu 1945

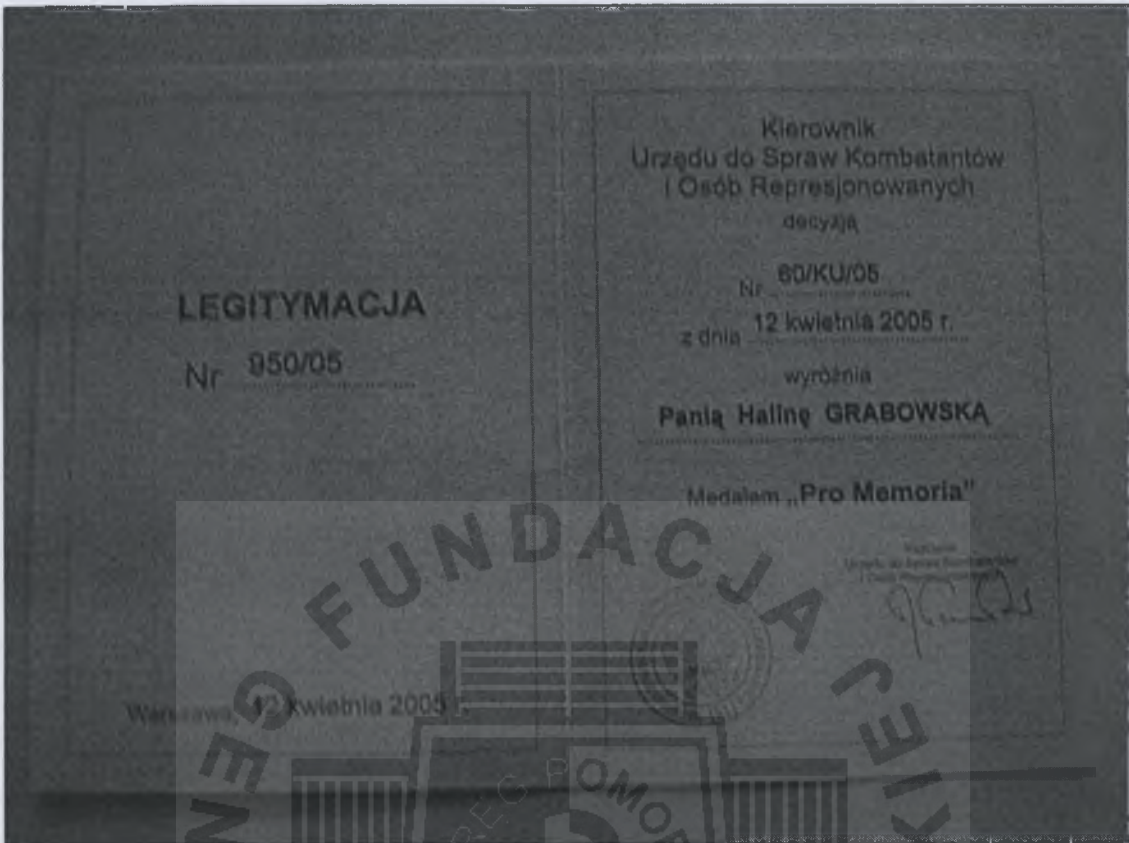
ODZNAKĘ
WETERANA WALK
O NIEPODLEGŁOŚĆ

PIECZĘĆ

SEKRETARZ STANU

Warszawa, dnia, 1995 r.

DYPLOM

MEDALU

„PRO MEMORIA”

Decyzją Nr 60/KU/05 wyróżniam

Pana/ia Halinę GRABOWSKĄ

Medalem „PRO MEMORIA”

za wybitne zasługi w utrzymywaniu pamięci o ludziach i ich czynach w walce o niepodległość Polski podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu

Kierownik
Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych

Warszawa, 12 kwietnia 2005 roku

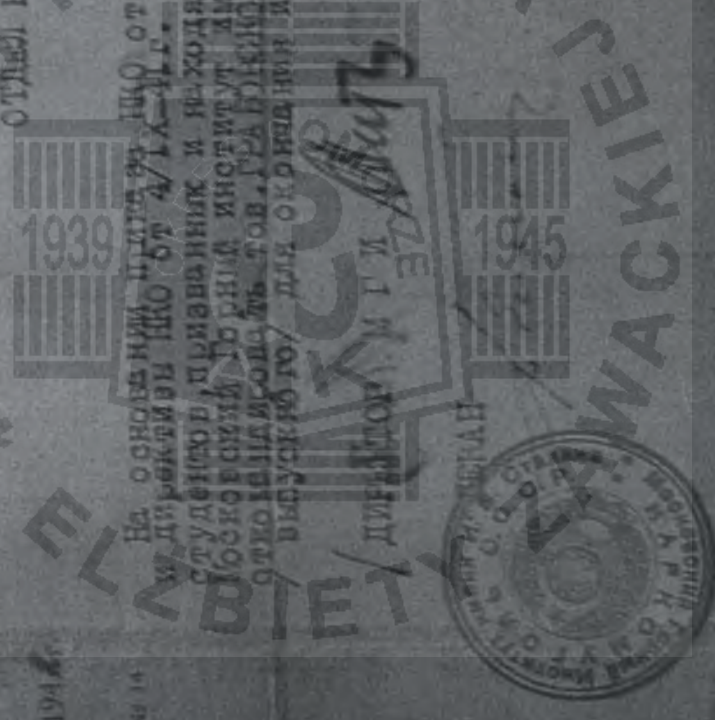
7/2/23 1

НАХОДУГОЛЬ-СССР
МОСКОВСКИЙ
ГОРНЫЙ ИНСТИТУТ
Имени В. Д. СТАЛИНА
15.06.1946
№ 27/с.
С. Игумовская ул., № 14
Тел. В 2-11-59

В ШТАБ АРМИИ КАВКАЗСКОГО ФРОНТА
ОТДЕЛ КАДРОВ

На основе нмд и нмд от 3 IX 41 г. от 3 IX 41 г. в 16826
и директивы ШКО от 4 IX 41 г. от 4 IX 41 г. от 3 IX 41 г.
студентом и призванником и выходящим в запасных из отах
Московского Горного Института имени В. Д. Сталина по от
отделения по тов. ГРАБОВСКОМУ И. И. студента IV курса
выпускного для окончивши институт.

М. И. ФРИДЛИН
Г. М. ЛАНЦКА

„ЗА ПОБЕДУ НАД ГЕРМАНИЕЙ
В БЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ
1941—1945 гг.“

УДОСТОВЕРЕНИЕ

За участие в Великой
Отечественной войне

мл. лейтенант
Янковская Золуна
Антоновна

УКАЗОМ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА СССР от 9 мая 1945 года
НАГРАЖДЕН МЕДАЛЮ

„ЗА ПОБЕДУ НАД ГЕРМАНИЕЙ
В БЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ
ВОЙНЕ 1941—1945 гг.“
ОТ ИМЕНА ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА СССР МЕДАЛЮ ВРУЧЕНА

Золуна Антоновна
Кавалер ордена Отечественной войны
1-й степени, 1945 г.
Вручена 10 мая 1945 г.
Бориславская

„ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ ВАРШАВЫ“

УДОСТОВЕРЕНИЕ

За участие в героическом
штурме и освобождении
Варшавы

мл. лейтенант Елисей
Голышев Александр

УКАЗОМ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА СССР от 9 июня 1945 года
награжден медалью

„ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ
ВАРШАВЫ“

От имени Президиума Верховного
Совета СССР медаль вручена

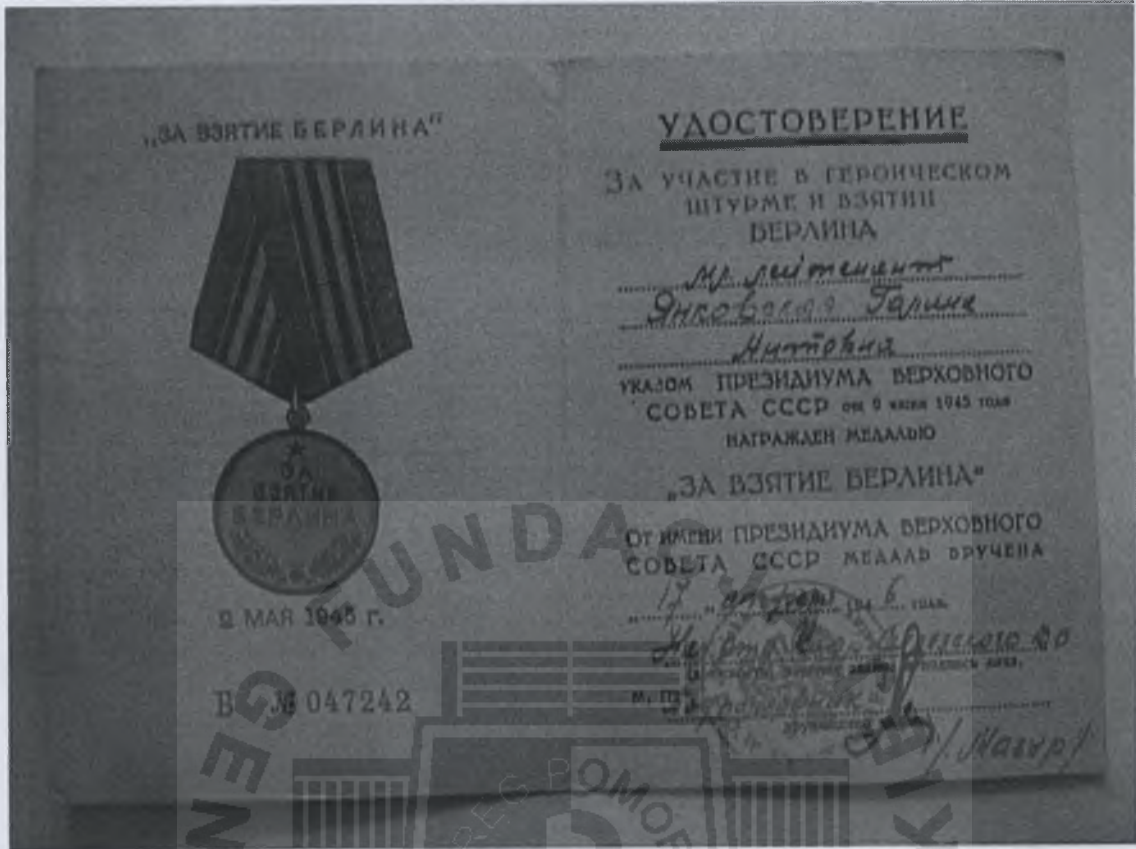

17 января 1945 г.

№ 150146

17 января 1945 г.
[Signature]
[Stamp]
[Signature]

СВЕДЕНИЯ О ПОощРЕНИЯХ				И НАГРАЖДЕНИЯХ	
№ записи	Дата			Поощрения и награждения	На основании чего выданы (ссылка на документ, его дату и номер)
	Год	Месяц	Число		
1	1968	10	30	За большие заслуги в деле улучшения жилищных условий и благотворности	Приказ по РЗО Краснояр. р-на от 17.09.68 № 108-К с. 1-4

*Гавриловская
Гаврила
Андроновна*

ЗА ХРАБРОСТЬ, СТОЙКОСТЬ И МУЖЕСТВО,
ПРОЯВЛЕННЫЕ В БОРЬБЕ С НЕМЕЦКО-
ФАШИСТСКИМИ ЗАХВАТЧИКАМИ,
И В ОЗНАМЕНОВАНИЕ 40-ЛЕТИЯ
ПОБЕДЫ СОВЕТСКОГО НАРОДА
В БЕЛЫЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ
1941 — 1945 ГОДОВ

Указом ПРЕЗИДИУМА
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР

14 марта 1985 г.
награждена Орденом
ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ
1 степени

С. Я. Мухоморов
Народный комиссар СССР
№ ордена 2279114

Б № 322141

ВСЕСОЮЗНОЕ ДОБРОВОЛЬНОЕ
ИСТОРИКО-ПРОСВЕТИТЕЛЬНОЕ
ОБЩЕСТВО «МЕМОРИАЛ»

Билет № 1981

Фамилия Грабовская

Имя и отчество Галина Антоновна

Дата рождения сентябрь 1907

ОБЪЕДИНЕНИЕ РЕПРЕССИРОВАННЫХ

Продлено до 30.окт. 1992

Председатель организации

1/2/30

УПРАВЛЕНИЕ КОМИТЕТА
БЕЛОРУССКОГО
БЕЛОРУССКАЯ ССР
НА БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ

УПРАВЛЕНИЕ КОМИТЕТА
ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
БЕЛОРУССКОЙ ССР
ПО БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ

224006 г. Брест ул. Ленина, 7.

от 10/ ст. б ИДЕН 19 90 г. № _____

F-350

125493 МОСКВА

ул.Авангардная 13 кв.29

Грабовской Галине

автоновне

Уважаемая Галина Антоновна!

На Ваше заявление от 19.05.1990 года адресованное в УЛГБ Казахской ССР, сообщая, что по имеющимся в УЛГБ по Брестской области материалам, Вы были амнистированы 18 октября 1941 года, как Польский гражданин.

На основании Указа Президиума Верховного Совета СССР от 16 января 1989 года "О дополнительных мерах по восстановлению справедливости в отношении жертв репрессий, имевших место в период 30 - 40-х и начала 50-х годов.", Вы реабилитированы 21 августа 1989 года.

Материалы Вашего дела высланы в Прокуратуру Брестской области, откуда Вам будет выслана справка о разбирательств с указанием сроков ареста и пребывания в лагерях.

Начальник Управления

В. Черныш

ПРОКУРАТУРА СРСР
ПРОКУРАТУРА
Київської області

21501, м. Київ-11, Рясанська 13-15

ПРОКУРАТУРА СССР
ПРОКУРАТУРА
Киевской области

252001, Киев-11, Рясанская, 13-15

№ 13-7645/90 от 25.10.90
на Ваш № _____

г. Москва
ул.Авангардная 13 кв.27

гг.Грабовскому П.В.

Уважаемый Петр Владиславович!

Прокуратурой Киевской области рассмотрено Ваше заявление. Установлено, что Ваш отец - Грабовский Владислав Иванович /Згурский Станислав Теофилович/, 1895 года рождения, уроженец с.Сухолеши Рокитнянского района Белоцерковского округа, поляк, был арестован Белоцерковским отделом ГПУ 06.03.28 г. и обвинялся по ст. 54-13 УК УССР /активные действия или активная борьба против рабочего класса и революционного движения/.

17 марта 1928 года прокурором Белоцерковского округа дело против него было прекращено, однако в соответствии с действующим в то время законодательством, по постановлению ГПУ УССР от 11 мая 1928 года он был выслан в административном порядке в Казахстан сроком на три года.

В связи с Указом Президента СССР от 13 августа 1990 года "О восстановлении всех жертв политических репрессий 20-50-х годов" вопрос о восстановлении прав Вашего отца будет решен после принятия законодательного акта, регламентирующего порядок применения названного Указа.

Старший помощник прокурора
Киевской области
сотрудник юстиции

И.Ф.Ленчевский

7/2/32

ПРОКУРАТУРА СРСР
ПРОКУРАТУРА
Київської області
232001, м. Київ-11, Різдвянська 13-15

ПРОКУРАТУРА СССР
ПРОКУРАТУРА
Киевской области
232001, Киев-11, Різдвянська, 13-15

№ 13-7645/90 23.05.91

г. Москва, ул. Авангардная, 13, кв. 27
гг. Грабовакому Петру
Родивилевичу

СПРАВИЛА
про реабілітації

Фамілія, ім'я, отчество Грабовакий Владислав Іванович
Дата народження 1895 г.
Місце народження с. Сухомиски Радомисльського району
Київської області

Місце роботи і посада до арешту упіс-терей економіки
Пугачового сахарного заводу

Місце життєвості до арешту хут. Маковецькіх Кошеватського району
Борзнянського округу

Дата арешту 05.06.1928 г.
Дата звільнення _____

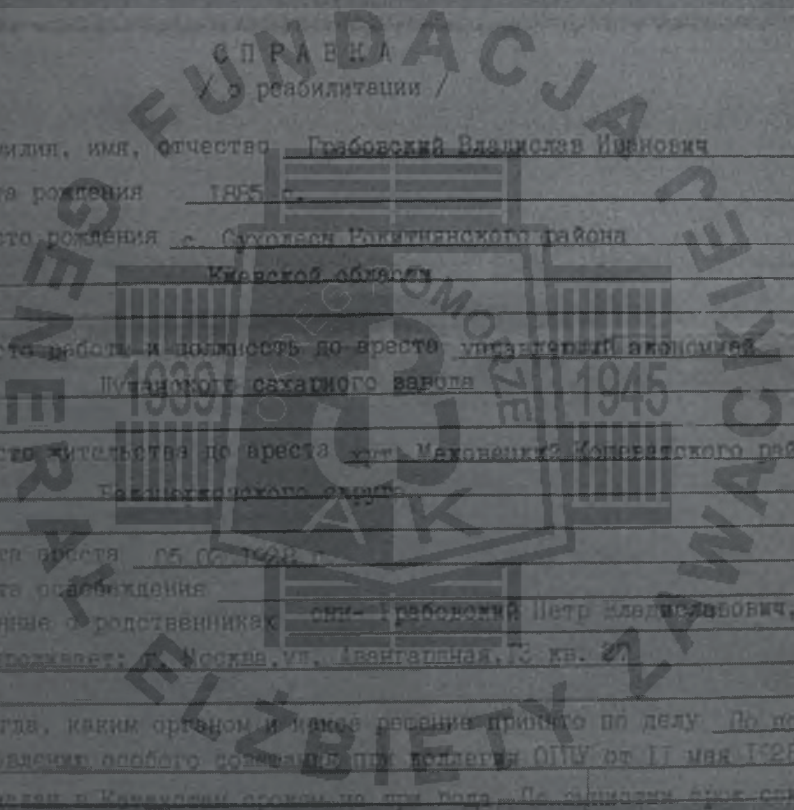
Дані про родичів: син - Грабовакий Петро Владиславович,
проживає: г. Москва, ул. Авангардная, 13 кв. 27

Коли, яким органом і яким рішенням прийнято по справі По постанові особого совітника при коллегії ОГПУ от 11 мая 1928 г.
лишею в Каміньському округі по ст. 104-а. По рішенням Агента секретної
на одну частину

В відповідності з Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки от 17 апреля 1931 года "О реабілітації жертв політичних репресій на Україні"

Грабовакий Владислав Іванович реабілітований
Прозурор Київської області _____ Г.П. Податен

Київ-Одеса: 1989, нак. 477-2000

7/2/33

Прокуратура СССР
ПРОВАКУРАТУРА
БРЭСЦКАЯ ВОБЛАСЦА
ПРОКУРАТУРА
БРЭСЦКОЙ ОБЛАСТІ

224032, г. Брест, ул. К. Маркса, 43.
Тел. 620-82, 823-81.

125493 г. Москва
ул. Авангардная, 13, кр. 27

ГРАБОВСКОЎ Галине Антоўне

18.12.90г. № 13/121-90
По № _____ от _____

К данному Вам 07.09.90г. за № 13/121-90 ответу дополнительно на Ваше заявление сообщено, что Янковская Галина Антоновна постановлением особого совещания при ЦК ВД СССР от 19.10.40 г. по ст.ст. 54 и 76 УК СССР была заключена в исправительно-трудовой лагерь сроком на 5 лет за то, что она якобы являлась участницей контрреволюционной повстанческой организации, принимала участие в подготовке вооруженного восстания против Советской власти и приняла присягу на верность службе этой организации.

Одновременно сообщая, что в материалах уголовного дела отсутствуют сведения в каком конкретно лагере Янковская Г.А. отбывала межу наказания. Из Вашего заявления видно, что из мест лишения свободы Янковская Г.А. была освобождена в Карагандинской области (удостоверение было выдано ей 18.09.41 г. за № 190973), поэтому за получением сведений о номере лагеря, где она отбывала наказание, необходимо обратиться в УВД Карагандинского облисполкома.

Заместитель прокурора
области
советник юстиции

И.А.ЗАЯЦ

1/2/34

Қазақ ССР ІІМ
Халық депутаттарының
Қарағанды облыстық Советі
атқару комитетінің

**ІШКІ ІСТЕР
БАСҚАРМАСЫ**

Төз. 37-06-07, 57-00-09, 6. Қарағанды
Оталы Көпобаян

№ 11/18-Г-169

МВД Казахской ССР

**Управление внутренних
дел**

исполкома Карагандинского
областного Совета народных
депутатов

470002, ул. Дзержинского, 118

№ 15 15 10 10
г. 1942 г.

Гр. ЯНКОВСКОЙ-ГРЕБОВСКОЙ Галины Антоновны
125493 г.р. Москва ул. Авангардная, 13 кв. 27

АРХИВНАЯ ОПРАВКА

Извещением удостоверяется, что гражданка ЯНКОВСКАЯ Галина Антоновна, 1923 года рождения действительна 19 октября 1940 года была осуждена Военным Советом при НКВД СССР за участие в антисоветской повстанческой организации (статья не указана) сроком на 5 лет. Мера наказания в местах лишения свободы отбывала с 27 марта 1940 года по 18 сентября 1941 года. Основание: аршинное личное дело № 190973

Начальник И. Горюхов
Ст. архивист И. Назарова

В. Горюхов
М. Назарова

Этот документ является недействительным

МЕМОРИАЛ

историко-просветительское,
правозащитное
и благотворительное общество

ОБЪЕДИНЕНИЕ ЛИЦ, ПОСТРАДАВШИХ ОТ ПОЛИТИЧЕСКИХ РЕПРЕССИЙ

КУН № 1221
Галина Антоновна
Зрабовская

-171

МЕМОРИАЛ историко-просветительское, правозащитное и благотворительное общество

ОБЪЕДИНЕНИЕ ЛИЦ, ПОСТРАДАВШИХ ОТ ПОЛИТИЧЕСКИХ РЕПРЕССИЙ

№ 41211

1989 Лина Антоновна
Пол. ст. 58.1

Гродовская
Пол. ст. 58.1

GENERAL ELŻBIE MAWA

AK

ELŻBIE

20.11.2009 1995г

[Signature]

ОБЩЕСТВО

II. Materiały uzupełniające rekcję:

- Kserokopia art. „Победа вмпемьера & Сталина”. Мсп.
(в Арменский Союзтук, стр. тытало, 54-56). К. 4, 5. 1-4.

2/1 47.

АРМЕЙСКИЙ АСБОРНИК

МАЙ 2011

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРЕ:

- ЗАХВАТИТЬ И УДЕРЖАТЬ
- ВНЕ СОПРИКОСНОВЕНИЯ С ПРОТИВНИКОМ

ПОБЕДУ
ВСТРЕТИЛА
В БЕРЛИНЕ

МЫ УЧИМ
ЛЕТАТЬ САМОЛЕТЫ,
А ЛЕТЧИКОВ –
ПОБЕЖДАТЬ
В БОЮ

СИЛЫ СПЕЦИАЛЬНЫХ ОПЕРАЦИЙ
СУХОПУТНЫХ ВОЙСК США

■ ПЕРЕКУЕМ МЕЧИ НА ОРАЛА

ПОБЕДУ ВСТРЕТИЛА В БЕРЛИНЕ

Герой нашего повествования пани Янковская в грозные годы Великой Отечественной войны добровольцем вступила в Войско Польское. Юная патриотка взяла в руки оружие, чтобы сражаться с ненавистным врагом, оккупировавшим ее родину. За отвагу и мужество, проявленные в боях с немецко-фашистскими захватчиками, девушка была награждена орденом и боевыми медалями. Главное же — мечта Янковской сбылась — она участвовала в освобождении от гитлеровцев родной Польши, а Победу встретила в поверженном Берлине.

Жила в польском Полесье девчонка по имени Хелинка. Отец — Антони Янковский — трудился мастером на стекольном заводе, мать — Мария Янковская — занималась домашним хозяйством и воспитывала детей: двух сыновей и четырех дочерей. Но в 1937 году родителей не стало. Осиротевших детей взяли к себе близкие и дальние родственники. Хелинка, как самая младшая, уехала из городка Ганцевичи к маминной сестре в Пинск, где продолжила учебу в гимназии. А в августе 1939 года территорию Польши оккупировали войска Германии. Брат — Альбин Янковский — заочно был приговорен к смертной казни: по заданию польского подполья он взорвал мост вместе с немецким эшелонном. Пришлось герою бежать из страны.

В это время с западных территорий, присоединенных к Советскому Союзу, начали выселять бывших военнослужащих польской армии, и мужа другой сестры — Леонарды, — выслали в Казахстан. Позже он вступил в польскую армию Андерса, которая была сформирована на территории СССР для борьбы с немецкими захватчиками. Но командование не торопилось вести свою армию на советско-германский фронт. По решению советского правительства в декабре 1942 года армия Андерса ушла через Иран на Средний Восток.

Хелена Янковская с тремя ее подругами по гимназии в марте 1940 года была арестована и до января 1941 года их держали в тюрьмах Пинска и Минска. Вина девчат заключалась в том, что они занимались в городском военном кружке польских санитров. Девять месяцев Хелена с подругами находилась под следствием. Решением «тройки» польские девушки были при-

говорены к 5 годам заключения в лагерях общего режима. Хелену с подругами выслали из европейской части Советского Союза на реку Ишим, в дикие степи Северного Казахстана.

В июле 1941 года был заключен советско-польский договор о военном сотрудничестве. В августе по Указу Президиума Верховного Совета СССР все поляки, находящиеся в тюрьмах и лагерях на территории Советского Союза, были амнистированы. Хелену выпустили из лагеря весной 1942 года. С нее взяли подписку о неразглашении, выдали справку об освобождении и двести пятьдесят рублей компенсации.

Девушка знала о существовании на территории СССР польской армии Андерса и попыталась вступить в ее ряды. Однако ей было отказано. Пришлось устроиться работать в один из колхозов Узбекистана — обрабатывать хлопок. Потом Галина (так называли ее на русский лад) работала воспитателем в Польском доме ребенка, организованного в районном центре Янги-Арык для детей, оставшихся без родителей. Трудное это было время. Советский народ напрягал все свои силы, чтобы обеспечивать фронт оружием, боеприпасами, одеждой, продуктами. Но для детей государство находило и средства, и продукты, и одежду.

В августе Янковская снова обратилась в военкомат с заявлением направить ее в действующую армию. На этот раз в военкомате учли тот факт, что девушка умеет стрелять и обладает навыками санитратора. В сентябре 1943 года Галина Янковская была зачислена в Войско Польское, формирование которого к тому времени уже завершалось.

Военная служба Галины началась во втором женском батальоне 2-й дивизии 1-й армии Войска Польского. Так называемый курс молодого бойца девушки давался непросто. Заниматься приходилось по двенадцать часов в сутки. Через три месяца начались занятия по конкретным военным специальностям — связь, медицина, охрана и другие. А вскоре Янковской вручили предписание к новому месту службы — в прокуратуру дивизии. Впоследствии Галина неоднократно задавалась вопросом: почему из нескольких сот солдат и сержантов именно ее выбрали для службы в военной прокуратуре? И решила, наверное, потому, что писала грамотней других.

Прокурором дивизии был полковник А. Скульбашевский, позже его сменил полковник Ян Рымкевич. Заканчивала войну Гали-

Справа налево: подпоручник Галина Янковская, старшие сержанты Мария Грайворонская и Анна Гордиевская. Померания, весна 1945 года

м и воспитывала детей, двух сыно-
1937 году родителей не стало. Осиро-
близкие и дальние родственники. Хе-

ала из го-
й сестре
бу в гим-
террито-
йиска Гер-
кий — за-
тной каз-
подпо-
с немец-
герою

риторий,
лу Союзу,
нослужа-
ругой се-
и в Казах-
скую ар-
формиро-
я борьбы
о коман-
свою ар-

потом галина (так называли ее на ру-
лем в Польском доме ребенка, орга-
тре Янги-Арык для детей, оставших

было вре-
гал все с
фронт оу-
дой, про-
ство нах-
и одежду

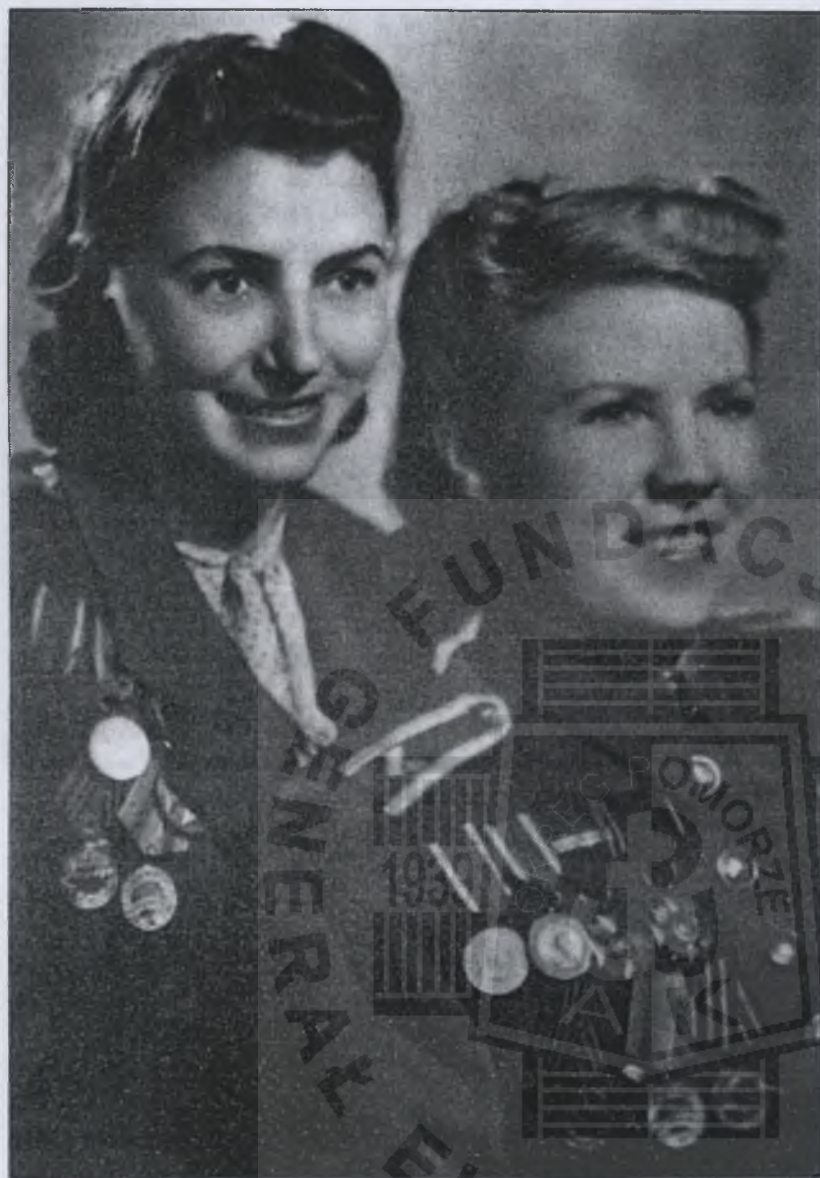
В авг-
лась в ве-
вить ее в
раз в бое-
вушка ул-
выками

1943 года
лена в Е-
ние кото-
вершало

Воен-
во второ-
зии 1-й а-
зываемы
ке давалс

Справа налево: подпоручник Галина Янковская, старшие сержанты Мария Грайворонская и Анна Гордиевская. Померания, весна 1945 года

Подпоручник Галина Янковская и старший сержант Анна Гордиевская, г. Катовице, лето 1945 года

на Янковская с прокурором дивизии Яном Амонсом. В то время главными задачами войсковой прокуратуры являлись обеспечение уголовного обвинения и надзор за соблюдением законности в борьбе с дезертирами, с теми, кто не выполнял приказы или занимался мародерством.

Контингент, с которым приходилось работать сотрудникам войскового суда и прокуратуры Войска Польского, был особый: молодые люди призывного возраста с различным гражданством и вероисповеданием, языком и образованием, обычаями, психологией и опытом службы. Когда же советские войска начали освобождать Западную Белоруссию, то среди мобилизованных на военную службу оказалось большинство парней, которые уклонялись от любой службы, а также агентов подпольных групп, которые вели подрывную работу против советской власти. Так что работы офицерам войсковой прокуратуры хватало.

В августе 1944 года был создан Польский комитет национального освобождения, который объявил всеобщую мобилизацию. В сентябре 1944 года этот же комитет подписал соглашение с правительством Белоруссии «Об эвакуации белорусского населения с территории Польши и польских граждан с террито-

рии БССР». Это позволило многим людям, оторванным войной от своих домов, родных и близких, определиться с выбором гражданства. А с конца 1944 года в армию начало призываться военное поколение парней Белоруссии, Украины и Польши, большинство которых с 1939 года разговаривало на белорусско-украинско-русско-немецко-польском диалекте.

Вчерашние мальчишки, выросшие в годы немецкой оккупации, не имели ни образования, ни гражданских специальностей, главное, чем они все эти годы занимались, были воровство и спекуляция. К тому же большинство добровольцев польской национальности составляли этнические белорусы, которых намеренно зачисляли в польские воинские части, поскольку считали, что они не связаны с польским буржуазным подпольем, которое стремилось внедрить своих людей в Войско Польское с целью разложить армию изнутри.

Работая секретарем войсковой прокуратуры, Галина Антоновна столкнулась с еще одной, малоизвестной стороной жизни прокуратуры. Так, обвиняемые в тех или иных преступлениях военнослужащие всегда вызвали повышенный интерес у офицеров контрразведки. Когда же советская армия начала освобождать от немецких войск территорию Польши, а затем и Германии, взаимодействие между особым отделом и прокуратурой дивизии усложнилось. СМЕРШ в Войске Польском был укомплектован исключительно из числа советских военнослужащих, носивших польскую форму, и подчинялись они, минуя дивизию, вышестоящей инстанции. А в дивизии все-таки большинство военнослужащих были поляками, которые искренне ненавидели немецких захватчиков и, не жалея своей жизни, сражались с врагом. Поэтому в прокуратуре не хотели «подставлять» польских солдат. И в этом также заключалась специфика службы Янковской.

На войне случается всякое, даже такое, что в принципе не должно произойти. В начале мая 1945 года подпоручник Янковская, идя по коридору к своему начальнику, буквально столкнулась с братом Альбином. Оказалось, что он служит рядовым в 6-м полку родной дивизии. В прокуратуре он оказался в качестве свидетеля.

Спустя час, подпоручник Янковская с братом вошла в кабинет начальника.

— Пан полковник, это мой брат Альбин Янковский, воюет в составе нашей дивизии. Прошу вас оставить брата на один день в распоряжении следователя. Мы с ним не виделись несколько лет, — обратилась Галина к прокурору дивизии.

Сутки, которые Галина провела с братом, пролетели быстро. Через несколько месяцев рядовой Альбин Янковский в одном из боев за немецкий город Дейч-Кроне в Померании был тяже-

Подпоручник Галина Янковская и старший сержант Анна Гордиевская, г. Катовице, лето 1945 года

на Янковская с прокурором дивизии Яном Амонсом. В то время ции. А в дивизии все-таки боль

рии БСС
оторван
ных и б
граждан
начало
парней
большин
ривало
немецко
Вчер
в годы
ни обра
альносте
занимал
ция. К т
цев пол
ли этни
ренно за
сти, пос
ны с пол
торое ст
в Войско
мию изн
Рабо
курагур
лась с е
ной жиз
в тех ил
жащие в
рес у о
советск
от неме
а затем
ду особ
зии усл
ском б
из числ
сивших
они, ми

11/4

Победитель всеармейских соревнований — женская команда по стрельбе Краковского военного округа с заместителем министра национальной обороны ПНР, Героем Советского Союза генералом С. Поплавским, лето 1951 года

ло ранен. После окончания войны Альбин пожил недолго, сказались старые раны.

24 декабря 1943 года штаб дивизии организовал в столовой празднование сочельника (канун католического рождества). Когда заиграл оркестр, к Галине Антоновне подошел незнакомый капитан и пригласил на танец. Познакомились. Русский офицер штаба дивизии Петр Владиславович Грабовский оказался тем единственным мужчиной, который покорил девичье сердце. Но война — есть война: встречи были редкими, влюбленные даже по телефону общались мало.

10 мая Галине Янковской запомнился как особенный, победный день. С майором Грабовским, начальником оперативного отдела штаба 1-й армии Войска польского полковником Л. Свительским, старшим помощником начальника этого отдела подполковником Ф. Лепржицким она ехала в машине по улицам покоренной немецкой столицы. Вместе сфотографировались на фоне рейхстага и написали на стене «Ура! Победа!» и расписались. Когда возвращались по разрушенным улицам, услышали музыку, которая доносилась из нетронутого войной здания. Оказалось, что это небольшой ресторанчик и в нем полно людей. Когда сели за столик, официант подал Галине и ее спутникам... клубнику со сливками!

После окончания войны Янковская и майор Грабовский были переведены в штаб Силезского военного округа. В 1946 году, получив свидетельство о браке в советском консульском отделе Варшавы, поженились. Грабовская Галина Антоновна стала гражданкой СССР, через несколько месяцев ее демобилизовали. В 1956 году с мужем, который к тому времени уже был заместителем начальника Главного управления боевой подготовки Войска Польского, Галина Антоновна выехала в Советский Союз.

Галина Антоновна была награждена орденом Отечественной войны, пятью советскими и шестью польскими медалями, в том числе медалью «За службу на поле боя» — аналогичной советской «За отвагу». Галине Антоновне, несмотря на штабную должность, пришлось досыта хлебнуть фронтового лиха. Судебные заседания нередко проводились в полевых условиях. Постоянные перемещения под обстрелом, во время немецких налетов или действий диверсионно-террористических групп. В 1947 году от пуль бандитов погиб заместитель министра обороны Войска Польского генерал-полковник Кароль Сверчевский.

Братья и сестры Галины Грабовской тоже определились с гражданством и местом проживания. Одна из сестер — Ядвига, — осталась в Ганцевичах на территории СССР, другая сестра переехала в «старую» Польшу, а остальные

сестры и братья обрели кров на новой территории Польши — в Померании и в Восточной Пруссии.

Все послевоенные годы Галина Антоновна с мужем ездила в Польшу к братьям и сестрам, к боевым друзьям. В каждой по-

Встреча ветеранов войны. Москва, 9 мая 1985 года

езде супругов Грабовских обязательно приглашал к себе в гости генерал Войцех Ярузельский.

9 мая Грабовские с детьми ежегодно бывали на встрече ветеранов двух армий. После смерти мужа Галина Антоновна уже реже стала бывать в Польше. И по сей день она много сил отдает работе в обществе «Россия—Польша», которое по-прежнему объединяет всех участников Великой Отечественной и Второй мировой войн. ■

Фото из архива «АС»

1
€
Г
Т
Д
Г
Д
Д
де
ни
на
пс
пр
но
кв
сс
Ф
на
ста
ре
вы
ви
чел
чет

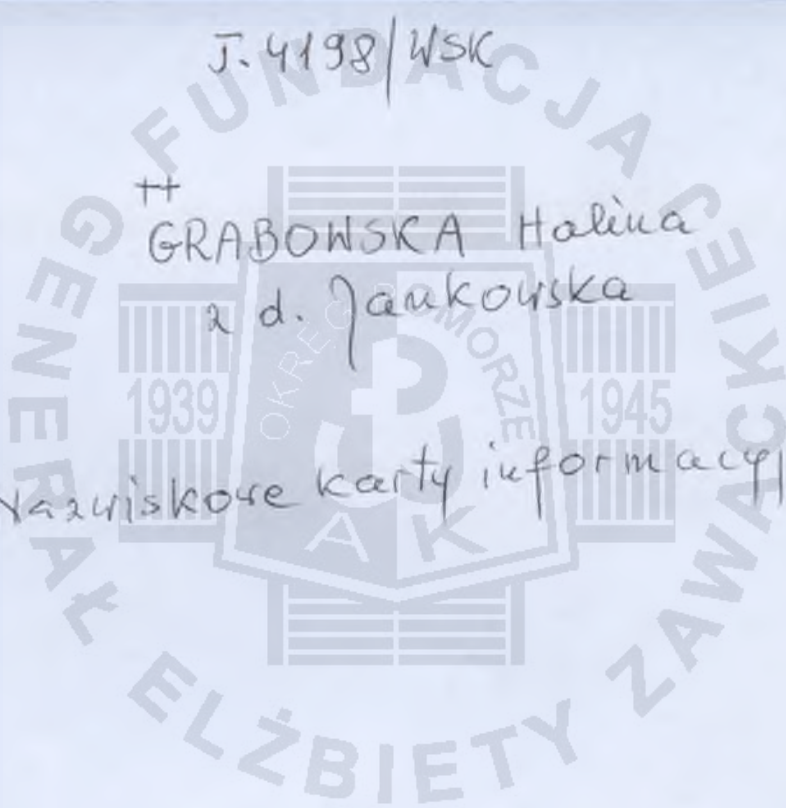
J. 4198/WSK

PKK
Pinsk
Więziarka
polit. 1940-
1943
Kareksta

††

GRABOWSKA Halina
z d. Jaakowska

v. Nazwiskore karty informacyjne: 1

i

I. 4198/WSK

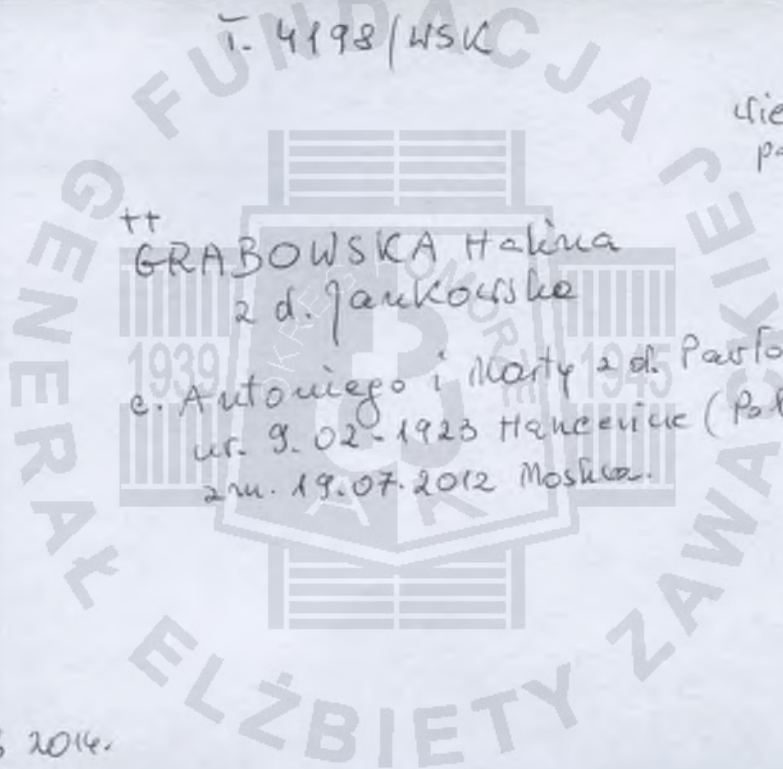
PKK
Pisze
ciągnięcie
polit.

++

GRABOWSKA Halina
z d. Janowska

c. Antoniego i Marty z d. Parfouskiej
ur. 9.02.1923 Hencenice (Polesie)
zm. 19.07.2012 Moskwa.

B. Rojes 2014.

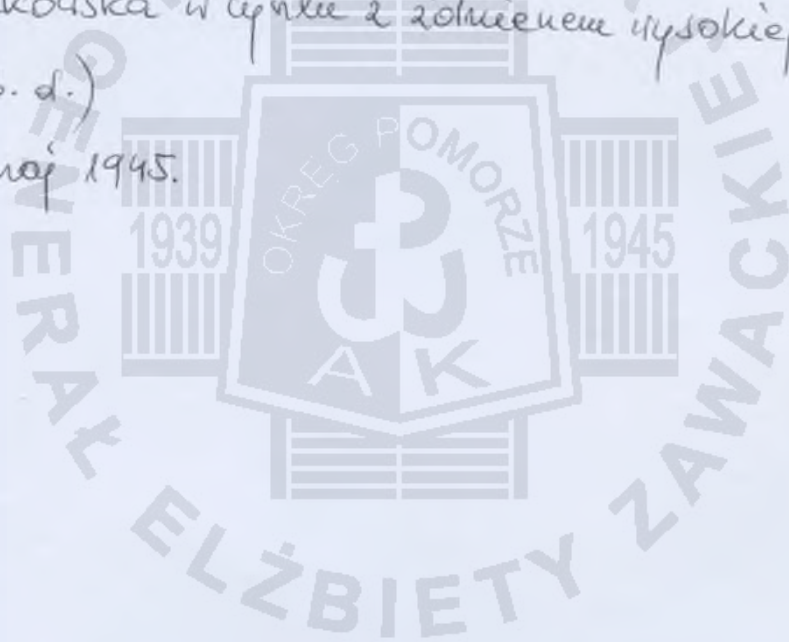
J. 4198/WSK

PHK
P
i msk

++
GRABOWSKA Halina
z d. Jankowska

VI. Fotografie + wydruki z płyty CD-R (zobacz).

1. Jankowska Halina r. 1940.
2. J. W.
3. Członkowie rodziny relatorce m. in. pradziadek i Babcia Antonia.
- 4-8. Zdjęcia grupowe - Halina Jankowska jako żołnierka.
9. Halina Jankowska w cywile z żołnierzem wysokiej rangi (b.d.)
10. Żołnierz (b.d.)
11. Berlin, maj 1945.

VI/2

39
VI/4

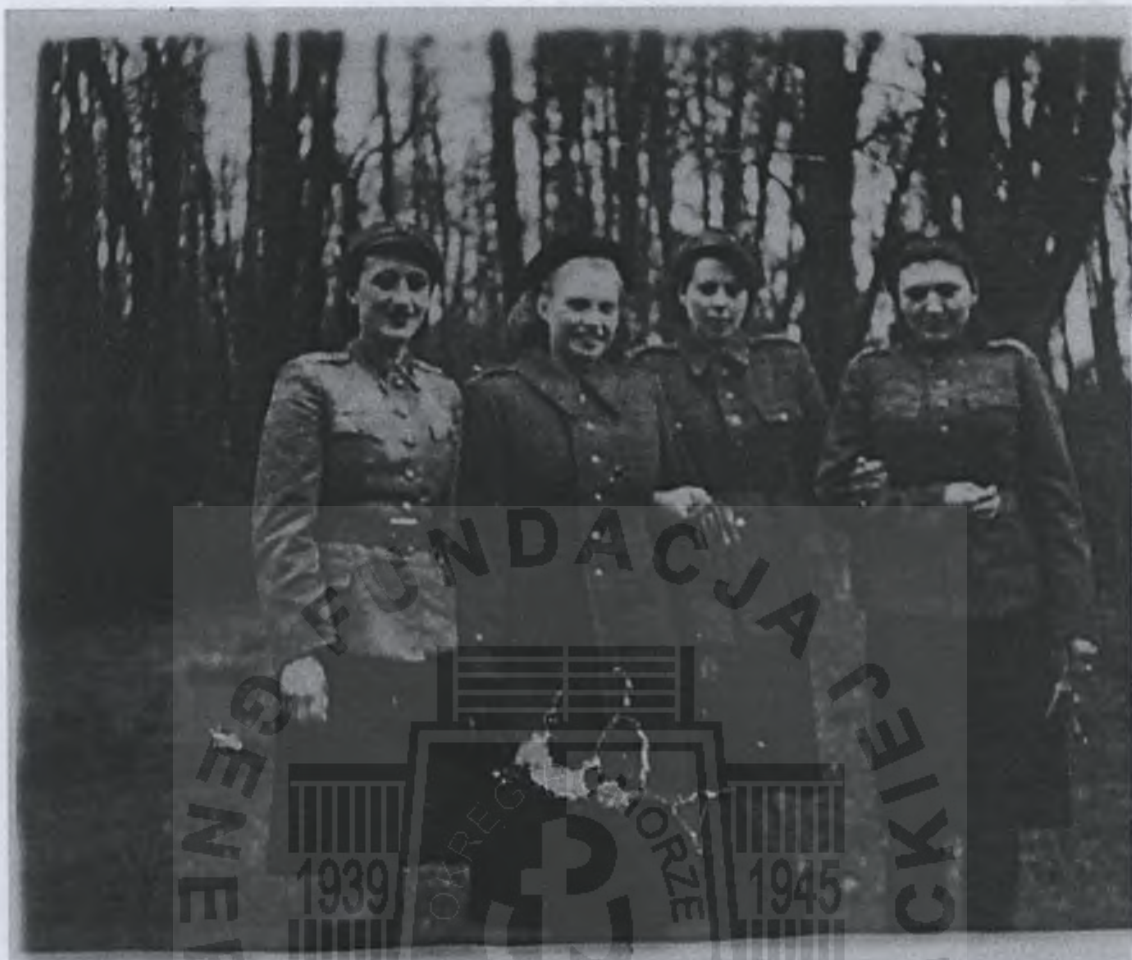
VII-5

-40
VI/5

FUNDACJA
GENERALA
ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945
AK

41
VI/6

FUNDACJA
GENERALA
ELŻBIETY ZAWACKIEJ
1939 1945
O REG. G. JORZE
AK

45
vi/8

96
VI/9

FUNDACJA
GENERAŁA
ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMOCZE
1939 1945
AK

42
VI | 10

94
VI/11

J. 4198/MSK

PKK Pińsk
Ujęciu. polst.
Kazachstae

GRABOWSKA Halina
z d. Jankowska

CD - R 80. 1 szt.

GRABOYSKA Helene